

BOSHLANG'ICH SINFLARDA 4K METODI VA UNING O'QITISHDAGI AHAMIYATI

Xolbozorova Sevinch

Buxoro innovatsiyalar universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda 4K metodi (tanqidiy fikrlash, kreativlik, kommunikativlik va hamkorlik) asosida ta'lim jarayonini tashkil etishning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, mazkur metodning o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, ijodiy qobiliyatlarini shakllantirish va jamoada ishlash ko'nikmalarini mustahkamlashdagi o'rni tahlil qilinadi. Boshlang'ich ta'lim jarayonida 4K kompetensiyalarini rivojlantirish o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish bilan birga ularni zamonaviy jamiyat talablariga mos shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: 4K metodi, tanqidiy fikrlash, kreativlik, kommunikativlik, hamkorlik, boshlang'ich ta'lim, zamonaviy pedagogika, ta'lim samaradorligi.

Zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchilarga faqat nazariy bilim berish bilan cheklanib qolmaydi. Balki ularning hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirish ham muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda dunyo ta'lim tizimida keng qo'llanilayotgan yondashuvlardan biri bu 4K metodi hisoblanadi. Ushbu metod o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, kreativlik, kommunikativlik va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, zamonaviy ta'limning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Boshlang'ich sinf bosqichi o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishi shakllanadigan eng muhim davrlardan biridir. Aynan shu davrda o'quvchilarda mustaqil fikrlash, izlanish va muammolarni hal qilish qobiliyatlari rivojlantirilishi lozim. 4K metodidan foydalanish o'quvchilarning faolligini oshiradi va ularni ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi.

Tanqidiy fikrlash 4K metodining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bu

ko'nikma o'quvchilarning ma'lumotlarni tahlil qilish, solishtirish va xulosa chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi. Boshlang'ich sinflarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun muammoli savollar berish, mantiqiy topshiriqlar tashkil etish hamda turli muhokama usullaridan foydalanish mumkin.

Kreativlik esa o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun rasm chizish, hikoya tuzish, sahnalashtirish, rolli o'yinlar kabi faoliyatlar kreativlikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bunday mashg'ulotlar o'quvchilarning tasavvur doirasini kengaytiradi.

Kommunikativlik ko'nikmasi o'quvchilarning o'z fikrini aniq va ravon ifoda etishi hamda boshqalarni tinglash madaniyatini shakllantiradi. Dars jarayonida turli bahs-munozaralar, suhbatlar va taqdimotlar tashkil etish orqali bu ko'nikmalarni rivojlantirish mumkin.

Hamkorlik esa o'quvchilarning jamoada ishlash qobiliyatini rivojlantiradi. Guruhiy ishlash jarayonida o'quvchilar bir-biriga yordam beradi, fikr almashadi va umumiy maqsad sari birgalikda harakat qiladi. Bu esa ularning ijtimoiy faolligini oshiradi.

4K metodidan foydalanish o'qituvchidan ham yangi pedagogik yondashuvni talab qiladi. O'qituvchi dars jarayonini shunday tashkil etishi kerakki, unda har bir o'quvchi faol ishtirok eta olsin. Interaktiv metodlar, didaktik o'yinlar va axborot texnologiyalaridan foydalanish bu jarayonni yanada samarali qiladi.

Boshlang'ich ta'limda 4K metodidan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. O'quvchilar nafaqat bilim oladi, balki mustaqil fikrlashni, muammolarni hal qilishni va jamoa bilan ishlashni o'rganadi.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinflarda 4K metodidan foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Ushbu metod o'quvchilarning intellektual, ijodiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Yo'ldoshev J., Usmonov S. Pedagogika asoslari. – Toshkent: O'qituvchi,

2019.

2. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2017.

3. Xoliqov A. Zamonaviy pedagogika va innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2020.

4. UNESCO. Education for the 21st Century Skills Report. – Paris, 2018.

5. Trilling B., Fadel C. 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. – San Francisco, 2009.